

عنوان مقاله:

تحولات اجتهاد شیعی: سیر تاریخی، حوزه ها و شیوه ها (۲)

محل انتشار:

فصلنامه تحقیقات حقوقی، دوره 10، شماره 46 (سال: 1386)

تعداد صفحات اصل مقاله: 1

نویسنده:

سید مصطفی محقق داماد - استاد دانشکده حقوق دانشگاه شهید بهشتی

خلاصه مقاله:

در بخش پیشین از این نوشتار به سه مکتب فقهی نجف، سامرا، و قم اشاره کردیم. این سه مکتب همگی هم سن و سال نیستند. نخستین مکتب یعنی مکتب نجف دارای عمری نسبتاً طولانی و تولدش به قرن پنجم هجری باز می‌گردد و دو مکتب دیگر نوپا هستند و بیش از حدود یک قرن واندی از عمرشان نمی‌گذرد. هر سه در دوران معاصر با تحولات چشمگیری روبرو بوده‌اند و اگر دوران معاصر را، دوران تحول اجتهاد در عرصه حقوق اسلامی که بخش اجتماعی و کاربردی فقه است، بنامیم گراف نگفته ایم. منظور ما از دوران معاصر، مقطع تاریخی دوران تفقه شاگردان شیخ انصاری به بعد است. در این دوران هر سه مکتبی که در فصل پیش گفتیم (مکتب نجف- مکتب سامرا- مکتب قم) سیر تحولی خود را آغاز و به نحو چشمگیری ادامه مسیر داده‌اند. تحولات اجتهاد در این دوران متأثر است از عوامل و رخدادهای اجتماعی و سیاسی جهانی که جوامع اسلامی را درگیر نموده و فقهات شیعی نمی‌توانسته نسبت به آن بی تفاوت باشد و لذا شیعه را در محورهای مختلف عمومی، سیاسی، خصوصی و جزائی متحول ساخته است. در این بخش از نوشتار می‌خواهیم به نحو خلاصه به عوامل موثر اشاره و نمونه ای از آثار مربوط را به انکا بر اسناد معتبر ارائه دهیم.

کلمات کلیدی:

فقه عمومی، فتوای تنباکو، فتوای سیدلاری، مقاومت مدنی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1805927>

